

DHZ Boek

Abstract

Het wordt steeds makkelijker om zelf een boek te produceren terwijl het voor uitgevers steeds minder interessant wordt om in nieuwe auteurs te investeren. Zelf publiceren ligt voor de hand maar als je het mooi wil doen is het een uitdaging.

Keywords

Doe Het Zelf, Boek, Online drukker, POD

Jaren geleden werkte ik free-lance voor een kleine Arnhemse uitgeverij. Voor ongeveer vijfhonderd gulden per stuk maakte ik boekjes drukklaar (typesetten in $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ en het controleren op tikfouten) en een enkele keer stelde ik zelf een klein boek met verhalen samen. De lay-out was vrij simpel en soms maakte ik gebruik van slimme vondsten voor bijvoorbeeld paginering (turftekens en dobbelstenen in plaats van cijfers) die een vriend voor me in $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ had uitgedokterd. Later verzorgde ik met de hulp van Willi Egger het typesetten van een bundel essays waarvan ik het auteursrecht heb en dat bij een 'grote' uitgeverij uitverkocht was geraakt. Op deze manier bleef het toch beschikbaar.

Al die tijd had ik niets te maken met het drukproces zelf, het ontwerp van de omslag, het aanvragen van een ISBN-nummer en de distributie via het Centraal Boekhuis. Publiciteit regelde ik in een enkel geval wel zelf maar ik had er geen idee van wat zo'n boek nu eigenlijk kost om het te produceren en wat het oplevert. Ik wist dat de Arnhemse uitgever zijn kosten zo afstemde dat hij de kosten grotendeels kon dekken met een minimale verkoop, bijvoorbeeld van 200 bibliotheken die het boek uit een catalogus konden bestellen.

Toen de essaybundel in een andere samenstelling opnieuw in druk zou verschijnen bij de grote uitgeverij, wilde ik graag dat het er mooi uit zou zien, dus ik ging akkoord op voorwaarde dat Willi Egger zou worden ingehuurd voor het drukklaar maken. Hier bleek dat ook een grote uitgeverij aan een Amsterdamse gracht op de kleintjes let, want veel geld was er niet beschikbaar, men wilde graag een register maar er was eigenlijk geen budget voor een literair-historisch deskundige die zou aangeven welk notenapparaat er moest komen en het bindwerk was uiteindelijk ook niet precies wat je zou verwachten bij een uitgave met de titel "Het voorbeeldige boek." Willi heeft later in zijn handbinderij nog wel voor ons ieder een exem-

plaar gebonden, chique, in een foudraal.

Intussen heb ik materiaal verzameld voor een nieuw boek met tekst en foto's. Zoals David Walden in zijn artikel schrijft, kun je energie stoppen in het vinden van een uitgever die zijn know-how en zijn enthousiasme wil inzetten om die dingen te laten doen die ik nu nog niet zelf kan, maar je kunt ook gaan leren hoe je de nodige stappen zelf zet.

Er kan nog een argument zijn om het zelf te doen. Dat boek van mij is misschien maar voor een handvol mensen de moeite waard en dan is het pas interessant voor een uitgever als die het erg leuk vindt én zich de verliezen kan veroorloven door kaskrakers in het fonds.

In *Het Parool* van 16 april 2008 vertelt uitgever Wouter van Oorschoot hoe het gaat als je lang durft te wachten tot het werk van een auteur gaat lopen: "Dat soort uitgaven doe je door interne subsidiëring: je zet een deel van je winst op bestsellers weg voor de magere jaren, het andere deel investeer je in essays, verhalenbundels, poëze en debutanten, zoals je weet niet de best renderende genres, om eens een understatement te gebruiken." Dan zegt hij het nog voorzichtig.

Een uitgever is, zo blijkt uit een staatje bij het interview, al snel 1000 Euro kwijt aan het nawoord, 1000 Euro aan ontwerpkosten, 2000 Euro voor het zetwerk. Vierduizend exemplaren drukken kost 3000 Euro voor de drukker, een kleine 6000 Euro aan papier en ruim 13.000 Euro voor de binder. Verdient dat lekker? Nou nee. Als het boek 34 Euro kost in de winkel dan houdt de uitgever daar 1,29 Euro aan over. Dan moeten er wel bijna vierduizend exemplaren worden verkocht, binnen twee jaar. Op die magere winst moet de uitgever dus ook nog eens jaren wachten. Het zou beter zijn als het boek 58 Euro mocht kosten, maar dat vinden de boekenliefhebbers te duur, legt Van Oorschoot uit: "Het boek staat laag op de hitparade van niet-primaire levensbehoeften. Eerst gaat men naar het café. Dan koopt men audio-apparatuur, fototoestellen, mobieltjes, iPods. En eens per jaar een nieuwe iPod, omdat de vorige verouderd is. Dan gaat men nog eens eten in een goed restaurant. En na nog van alles en nog wat, dan pas overweegt men een boek te kopen. Want boeken zijn dus o zo duur..."

Het wordt duidelijk welk risico een uitgever neemt als hij boeken echt mooi wil maken en hoe praktisch

het is voor andere uitgevers om het simpel te houden en boeken te maken die vlot verkopen en die goedkoop kunnen worden geproduceerd voor lezers die het niet zoveel uitmaakt hoe het eruit ziet.

Op internet zijn er bedrijven zoals www.blurb.com en myphotobook.nl waar je via een web-interface je foto's en teksten simpelweg het boek binnensleept. Een bevriende professioneel fotograaf (www.hansfranz.nl) met een scherp oog voor afdrukkwaliteit heeft er wat ervaring mee opgedaan. De productiekosten van zo'n boek kunnen gemakkelijk oplopen tot 50 Euro per stuk, wat niet duur hoeft te zijn. Als de fotograaf voor een enkele foto van een opdrachtgever meer krijgt dan de lezer voor een heel fotoboek betaalt, dan is dat boek niet echt duur te noemen. Het is wel van belang een goeie producent te kiezen omdat de kwaliteit van het fotografische drukwerk wisselt.

Een ISBN-nummer is wel van belang als het boek bestelbaar moet zijn bij de boekhandel om de hoek of online. Bij portal5.boekhuis.nl kan een ISBN-nummer worden aangevraagd.

Als oude \TeX gebruiker ben ik intussen wel verwend met nette typografie en ook met de ervaring dat ik de vormgeving in eigen hand heb. Ik deins ervoor terug om teksten door een luik op internet een boek in te werpen.

Nu kan ik twee kanten op: met \TeX een PDF maken en een drukker zoeken die daar iets van kan maken met dezelfde prijs-kwaliteitsverhouding als het werk van bijvoorbeeld myphotobook.nl, of de met \TeX opgemaakte pagina's stuk voor stuk exporteren en in hun vormgeving via Photoshop converteren naar TIFF of JPG voor de web-interface van de drukker.

De komende tijd ga ik hiermee aan de slag. We zullen zien.

Frans Goddijn
frans@goddijn.com